

Національна академія наук України

**ДЕРЖАВНА УСТАНОВА
«ІНСТИТУТ ХАРЧОВОЇ БІОТЕХНОЛОГІЇ ТА ГЕНОМІКИ
НАЦІОНАЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ НАУК УКРАЇНИ»**

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Директор ДУ «ІХБГ НАН України»
академік НАН України

Я.Б.Блюм

наказ № 09 від «27» лютого 2024 р.

ПОЛОЖЕННЯ

**про освітньо-наукову програму підготовки здобувачів третього
(освітньо-наукового) рівня вищої освіти Державної установи «Інститут
харчової біотехнології та геноміки Національної академії наук України»**

«СХВАЛЕНО»

Вченою радою
ДУ «ІХБГ НАН України»
протокол № 3
від «27» лютого 2024 р.

Київ-2024

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. «Положення про освітньо-наукову програму підготовки здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти Державної установи «Інститут харчової біотехнології та геноміки Національної академії наук України» (далі ДУ «ІХБГ НАН України») розроблене відповідно до вимог:

Закону України «Про освіту» 2145-VIII;

Закону України «Про вищу освіту» 1556-VII;

Постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у вищих навчальних закладах (наукових установах)» від 23.03.2016 р. № 261;

Постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності» від 20.12.2015 р. № 1187;

Постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Національної рамки кваліфікацій» від 23 листопада 2011 р. № 1341 (Постанова від 25.06.2020 р. № 519);

Стандартів і рекомендацій щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти (ESG-2015);

Наказу Міністерства освіти і науки України «Про затвердження та введення в дію Методичних рекомендацій щодо розроблення стандартів вищої освіти» від 01.06.2016 № 600 (Постанова від 30.04.2020 р. № 600);

Наказу Міністерства освіти і науки України «Про затвердження Положення про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти» 11.07.2019 № 977;

Стандартів і рекомендацій щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти (ESG-2015);

на підставі Статуту ДУ «ІХБГ НАН України» і є його нормативним документом.

1.2. Цим Положенням визначаються основні засади розроблення, затвердження, моніторингу, перегляду та закриття освітньо-наукової програми (далі – ОНП) та навчальних планів здобувачів вищої освіти ступеня доктор філософії. Положення є складовою частиною внутрішньої системи забезпечення якості освітньої та наукової діяльності ДУ «ІХБГ НАН України».

1.3. У цьому Положенні терміни вживаються в такому значенні:

Акредитація освітньої програми – процедура, в результаті якої офіційно підтверджується відповідність якості освітніх послуг, що надаються вишем за розробленою ним програмою, чинним державним вимогам, освітнім стандартам.

Академічна година – мінімальна облікова одиниця навчального часу. Тривалість – 45 хвилин. Дві академічні години утворюють пару академічних годин («пара»);

Гарант ОНП – керівник проєктної групи з розроблення, реалізації, моніторингу та перегляду ОНП;

Заліковий кредит ЄКТС – одиниця вимірювання обсягу навчального навантаження здобувача, необхідного для досягнення визначених (очікуваних) результатів навчання. Обсяг одного кредиту ЄКТС становить 30 годин;

Здобувач освіти – здобувач вищої освіти ступеня доктора філософії (далі – здобувач);

Індивідуальна освітня траєкторія – персональний шлях реалізації особистісного потенціалу здобувача освіти, що формується з урахуванням його здібностей, інтересів, потреб, мотивації, можливостей і досвіду, ґрунтується на виборі здобувачем видів, форм і темпу здобуття освіти, суб'єктів освітньої діяльності та навчальних дисциплін і рівня їх складності, методів і засобів навчання. Індивідуальна освітня траєкторія реалізується через індивідуальний план аспіранта;

Індивідуальний план аспіранта – документ, що визначає послідовність, форму і темп засвоєння здобувачем ОНП його індивідуальної освітньої траєкторії та створюється закладом у взаємодії із здобувачем освіти. Містить дві складових: індивідуальний навчальний план та індивідуальний план наукової роботи. Індивідуальний навчальний план формується на основі навчального плану і повинен містити перелік дисциплін за вибором здобувача в обсязі, що становить не менш як 25 % загальної кількості кредитів ЄКТС.

Компетентність – динамічна комбінація знань, умінь, навичок, способів мислення, поглядів, цінностей, інших особистих якостей, що визначає здатність особи успішно провадити наукову, професійну та/або подальшу навчальну діяльність;

Освітній процес – система науково-методичних і педагогічних заходів, спрямованих на набуття, примноження і використання знань, умінь та інших компетентностей у здобувачів, на формування гармонійно розвиненої особистості;

Освітня діяльність – діяльність суб'єкта освітньої діяльності, спрямована на організацію, забезпечення та реалізацію освітнього процесу у формальній та/або неформальній освіті;

Освітньо-наукова програма (далі – ОНП) – система освітніх компонентів на третьому (освітньо-науковому) рівні вищої освіти в межах спеціальності, що визначає вимоги до рівня освіти осіб, які можуть розпочати навчання за цією програмою, перелік навчальних дисциплін і логічну послідовність їх вивчення,

кількість кредитів ЄКТС, необхідних для виконання цієї програми, а також очікувані результати навчання (компетентності), якими повинен оволодіти здобувач відповідного ступеня вищої освіти.

Навантаження аспіранта – час, який необхідний аспіранту для досягнення визначених (очікуваних) результатів навчання.

Навчальний план підготовки доктора філософії (обсягом 30—60 кредитів ЄКТС) – документ, що містить інформацію про перелік та обсяг навчальних дисциплін, послідовність їх вивчення, форми проведення навчальних занять та кількість годин, графік навчального процесу, форми поточного і підсумкового контролю. Освітньо-наукова програма та навчальний план підготовки доктора філософії складаються з освітньої та наукової складових.

Навчальний курс – завершений період навчання здобувача протягом навчального року. Тривалість перебування здобувача на навчальному курсі включає час навчальних семестрів, підсумкового контролю, канікул. Початок і закінчення навчання здобувача на конкретному курсі оформляються наказом.

Навчальний семестр – складова частина навчального часу здобувача. Тривалість семестру визначається навчальним планом та графіком освітньо-наукового процесу.

Національна рамка кваліфікацій – це системний і структурований за компетентностями опис кваліфікаційних рівнів;

Програмні компетентності – найбільш важливі компетентності, що визначають специфіку ОНП та включаються в Профіль програми;

Програмні результати навчання – стандартизований набір що здобувач повинен знати, розуміти та бути здатним виконувати після успішного завершення освітньої програми;

Проектна група – група науково-педагогічних, наукових працівників, здобувачів освіти, роботодавців, залучених до розробки проєкту ОНП;

Профіль програми – невід’ємна частина опису програми, створена для представлення в усталеній формі основної інформації про освітню програму. Дозволяє точно позиціонувати ОНП серед інших, співвіднести з тематикою наукових досліджень, що полегшує її розуміння всіма основними зацікавленими особами (стейкхолдерами): здобувачами, роботодавцями, дослідниками, викладачами, агенціями забезпечення якості тощо. Визначає предметну область, до якої належить дана освітня програма, її освітній рівень та специфічні особливості даної програми, які відрізняють її від інших подібних програм;

Результати навчання (РН)– знання, уміння, навички, способи мислення, погляди, цінності, інші особисті якості, набуті в процесі навчання, виховання та розвитку, які можна ідентифікувати, спланувати, оцінити і виміряти та які особа здатна продемонструвати після завершення освітньої програми або окремих освітніх компонентів;

Студентоцентризм – розгляд здобувача вищої освіти як суб'єкта з особистими унікальними інтересами, потребами і досвідом, здатного бути самостійним і відповідальним учасником освітньо-наукового процесу: участь у розробці освітніх програм, врахування особливостей пріоритетів здобувачів, взаємоповага між всіма учасниками освітнього процесу, забезпечення адекватної вибірковості частини дисциплін, участь здобувачів у системі внутрішнього забезпечення якості освітньо-наукового процесу;

Ступінь – кваліфікація вищої освіти, що присвоюється після успішного завершення освітньої програми на певному циклі/рівні вищої освіти.

Структурно-логічна схема підготовки – наочне представлення змісту учбового матеріалу;

2. СТРУКТУРА ОСВІТНЬО-НАУКОВОЇ ПРОГРАМИ ТА НАВЧАЛЬНОГО ПЛАНУ

2.1. Структура ОНП

– титульний аркуш (відомче підпорядкування закладу, назва закладу, назва ОНП, термін введення);

Передмова

(ПШБ, посади розробників освітньо-наукової програми, тощо);

I. Профіль освітньої програми:

1. Загальна інформація.

- Повна офіційна назва наукової установи.
- Офіційна назва освітньої програми.
- Ступінь вищої освіти.
- Спеціальність.
- Тип програми.
- Обсяг освітньої програми.
- Мова навчання.
- Акредитуюча інституція.
- Наявність акредитації.
- Рівень/ цикл програми.
- Передумови.
- Форма навчання.
- Термін дії освітньої програми.

- Інтернет-адреса постійного розміщення опису освітньої програми.
- 2. *Мета освітньої програми.*
- 3. *Характеристика освітньої програми:*
 - Предметна область (галузь знань).
 - Орієнтація освітньої програми.
 - Основний фокус освітньої програми.
 - Особливості програми.
- 4. *Придатність випускників освітньої програми до працевлаштування та подальшого навчання:*
 - Придатність до працевлаштування.
 - Академічні права випускників.
- 5. *Викладання та оцінювання:*
 - Викладання та навчання.
 - Оцінювання та контроль успішності.
- 6. *Програмні компетентності:*
 - Інтегральна компетентність (ІК).
 - Загальні компетентності (ЗК).
 - Спеціальні (фахові) компетентності (СК).
 - Програмні результати навчання (ПРН).
- 7. *Ресурсне забезпечення реалізації програми:*
 - Кадрове забезпечення.
 - Матеріально-технічне забезпечення.
 - Інформаційне та навчально-методичного забезпечення.
 - Нормативні посилання.
- 8. *Академічна мобільність:*
 - Внутрішня академічна мобільність.
 - Міжнародна академічна мобільність.

II. Перелік компонент освітньої програми та їх логічна послідовність:

- Перелік компонент ОНП.
- Структурно-логічна схема ОНП.

III. Науковий компонент ОНП.

IV. Кваліфікаційна атестація здобувачів вищої освіти за ОНП.

V. Характеристика системи внутрішнього забезпечення якості вищої освіти

- Матриця відповідності програмних компетентностей основним компонентам ОНП.
- Матриця забезпечення програмних результатів навчання (РН) компонентами ОНП.

2.2. Навчальний план ОНП.

Навчальний план (НП) є невід'ємною складовою ОНП та має бути структурованим та збалансованим в контексті загального часу навчання (за семестрами/роками, один навчальний рік – не більше 60 кредитів ЄКТС, 1 кредит ЄКТС дорівнює 30 академічним годинам).

Навчальний план визначає:

- графік навчального процесу;
- зведені дані про бюджет часу у тижнях;
- відомості про державну атестацію;
- план навчального процесу;
- перелік обов'язкових дисциплін (75%), дисциплін за вибором (25%) та їх обсяг у кредитах ЄКТС;
- розподіл контрольних заходів за дисциплінами та семестрами;
- розподіл годин за дисциплінами за курсами і семестрами;
- співвідношення аудиторного навантаження до загального обсягу навчального навантаження;
- послідовність вивчення дисциплін;
- форми проведення навчальних занять та їх обсяг;
- форми підсумкового контролю.

ОК обов'язкової частини НП забезпечують досягнення ПРН та компетентностей, визначених в ОНП. Вибіркові ОК вносяться до НП з метою формування індивідуальної освітньої траєкторії здобувачів, надання їм можливості отримувати додаткові знання та навички що роблять їх конкурентоспроможними на ринку праці, посилювати професійні компетентності та ПРН.

3. ПОРЯДОК РОЗРОБЛЕННЯ, ЗАТВЕРДЖЕННЯ, ВІДКРИТТЯ І ЗАКРИТТЯ ОНП

3.1. Розроблення та затвердження ОНП

ОНП розробляється на основі Стандарту вищої освіти третього освітньо-наукового рівня або за відсутності Стандарту на основі Національної рамки кваліфікацій відповідного рівня освіти.

3.1.1. Етапи розроблення ОНП:

Обґрунтування доцільності ОНП (формування проєктної групи, призначення гаранта, аналіз актуальності та аналогічних освітніх програм, визначення профілю програми, оцінювання достатності ресурсів освітньої програми) – I етап.

Визначення змісту ОНП, розроблення навчального плану, громадське обговорення – II етап.

Експертиза матеріалів ОНП (внутрішня і зовнішня із максимальним залученням стейкхолдерів) – III етап.

Погодження та затвердження ОНП вченою радою установи – IV етап.

3.1.2. Обґрунтування доцільності ОНП (I етап).

Формування проєктної групи та призначення гаранта освітньої програми:

- нова ОНП розробляється за ініціативи адміністрації ДУ «ІХБГ НАН України», з використанням аналізу аналогічних за спеціальністю ОНП вітчизняних та зарубіжних ЗВО у частині їх тривалості, переліку навчальних дисциплін, рівня викладання тощо;
- на період розроблення ОНП створюється проектна група з числа співробітників, здобувачів освіти ДУ «ІХБГ НАН України» та представників роботодавців;
- склад проектної групи (зміни) затверджується наказом директора ДУ «ІХБГ НАН України»;
- проектну групу очолює гарант ОНП;
- гарант ОНП призначається із числа наукових працівників ДУ «ІХБГ НАН України», який має науковий ступінь та/або вчене звання за відповідною або спорідненою до ОНП спеціальністю, відповідає критеріям чинного законодавства та визначений за наказом директора ДУ «ІХБГ НАН України» відповідальним за реалізацію цієї ОНП;
- завданнями діяльності проектної групи є розроблення ОНП; визначення форми навчання та організації освітнього процесу; визначення освітніх компонентів, розробка навчальних планів та інших нормативних документів, що організаційно супроводжують процес підготовки здобувачів вищої освіти за відповідною ОНП; врахування рекомендацій, отриманих при громадському обговоренні ОНП; узагальнення пропозицій та формування рекомендацій з вдосконалення існуючої ОНП, моніторинг та перегляд (внесення відомостей щодо ОНП та навчальних планів до ЄДЕБО); здійснення контролю за реалізацією ОНП науковими працівниками ДУ «ІХБГ НАН України», забезпечення процедур акредитації, самооцінювання та інші необхідні процедури;
- дострокове припинення роботи й призначення нового гаранта ОНП і членів проектної групи здійснюється на підставі наказу директора ДУ «ІХБГ НАН України»;

Аналіз актуальності ОНП:

- встановлення суспільної потреби в розробленні ОНП шляхом консультацій з стейкхолдерами (здобувачами вищої освіти, роботодавцями, науковою спільнотою тощо);
- аналіз аналогічних вітчизняних та іноземних ОНП;
- з'ясування виконання основних умов запровадження ОНП, аналіз ринку освітніх послуг і можливості позиціонування на ньому ОНП, аналіз ринку праці, на який орієнтовано нову ОНП, можливостей майбутнього працевлаштування випускників.

Визначення профілю ОНП:

Профіль ОНП визначається проектною групою. Профіль ОНП визначається її метою, загальними та фаховими компетентностями, що мають бути досягнуті в результаті навчання, програмними результатами навчання з

урахуванням Національної рамки кваліфікацій, вимог Стандарту вищої освіти (за наявності) та встановлення необхідного обсягу ОНП у кредитах ЄКТС.

При формулюванні програмних компетентностей та результатів навчання забезпечується активна участь представників роботодавців в процесі формування компетентнісного опису моделі майбутнього науковця. Програмні компетентності описані за видами: інтегральні, загальні, спеціальні визначають специфіку ОНП. Компетентності випускника відображають погляд роботодавця на освітню та наукову підготовку потенційного працівника.

Основою для формулювання програмних компетентностей ОНП є перелік компетентностей Стандарту вищої освіти (за наявності) за відповідною спеціальністю. Цей перелік може бути доповнений компетентностями (не більше 2-3), що визначаються специфікою потреб регіонального або секторального ринку праці (цільовий запит роботодавців).

Інтегральні та загальні компетентності визначаються Національною рамкою кваліфікацій.

Програмні результати навчання визначають що здобувач вищої освіти повинен знати, розуміти та бути здатним виконувати після успішного завершення ОНП.

Критерії результатів навчання:

Результати навчання мають:

- відповідати вимогам/очікуванням громадянського суспільства та держави;
- бути релевантними відповідним програмним компетентностям;
- забезпечувати достатній рівень деталізації, бути чіткими і однозначними, написаними зрозумілою мовою, дозволяючи чітко окреслити зміст вимог до здобувача вищої освіти;
- визначати стандартні вимоги, яким повинен відповідати здобувач вищої освіти;
- відповідати кваліфікаційним вимогам, бути пов'язаними із освітніми рівнями та кваліфікаційними рівнями Національної рамки кваліфікацій;
- бути сформульованими нейтрально, уникаючи зайвої амбітності та суб'єктивності;
- бути реалістичними з погляду часу та ресурсів, необхідних для їх досягнення;
- мати об'єктивні ознаки їх досягнення чи недосягнення та визначати вимоги до присудження кредитів;
- мати спосіб та шкала для вимірювання ступеня досягнення результату прямими або непрямими методами.

Робочій групі ДУ «ІХБГ НАН України» під час розроблення програмних результатів навчання варто врахувати, що результати навчання характеризують те, що здобувач вищої освіти повинен продемонструвати

після успішного завершення ОНП (демонстрація знань, умінь, здатності виконувати тощо). Кореляцію між результатами навчання і програмними компетентностями перевіряють за допомогою матриці відповідності програмних компетентностей програмним результатам навчання ОНП.

Оцінювання достатності наявних ресурсів.

Проектна група здійснює попереднє загальне оцінювання достатності наявних ресурсів (кадрових, фінансових, організаційних та ін.) для її реалізації та потреби залучення зовнішніх ресурсів

3.1.3. Визначення змісту ОНП, розроблення навчального плану, громадське обговорення (II етап).

Визначення змісту ОНП та розроблення навчального плану включає:

- складання переліку освітніх компонентів ОНП;
- визначення компетентностей та формулювання результатів навчання; визначення підходів до викладання, навчання та оцінювання;
- обрання освітніх технологій і розроблення навчального плану;
- розроблення робочих програм навчальних дисциплін.

Проектна група ДУ «ІХБГ НАН України» на етапі визначення змісту ОНП та розроблення навчального плану зобов'язана:

- визначити загальний бюджет часу – обсяг кредитів ЄКТС, необхідних для досягнення зазначених результатів, який необхідно розподілити;
- здійснювати структурування результатів навчання (навчальних дисциплін, інших складових навчального курсу, практик, дослідницьких проєктів, та інших відповідних навчальних заходів) і розподіляти кредити ЄКТС, необхідні для досягнення зазначених результатів;
- аналізувати узгодженість результатів навчання та програмних компетентностей, зокрема: програмних результатів навчання з Національною рамкою кваліфікацій; програмних результатів навчання зі стандартами вищої освіти (за наявності); результатів вивчення навчальної дисципліни з програмними результатами навчання (Матриця відповідності програмних результатів навчання освітнім компонентам освітньої програми); дисциплінарних результатів навчання з програмними компетентностями (Матриця відповідності програмних компетентностей освітнім компонентам освітньої програми); методів викладання з відповідними результатами навчання для досягнення бажаних результатів навчання; методів оцінювання відповідно з дисциплінарними та програмними результатами навчання.

Визначення кількості кредитів ЄКТС для освітнього компонента здійснюється шляхом оцінювання навантаження, необхідного для досягнення результатів навчання. Визначаючи підходи до викладання, навчання та оцінювання, проектна група має погодити спосіб найкращого розвитку та оцінювання компетентностей і досягнення бажаних результатів навчання, а

також передбачити різноманітні підходи до навчання, викладання та оцінювання. Крім того, проєктна група має перевірити розвиток ключових загальних і спеціальних компетентностей, а також чи всі ці компетентності охоплюються модулями ОНП, розподіл балансу навантаження нормативних (обов'язкових) та вибіркового освітніх компонентів, реалізацію чотирьох необхідних компетентностей для навчання здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та розподіл кредитів ЄКТС згідно чинного законодавства.

Робочу програму навчальної дисципліни розробляють згідно вимог ОНП, за необхідності вносять в неї зміни. Перегляд змісту робочої програми здійснюють щорічно.

При цьому слід враховувати, що обсяг аудиторної роботи здобувачів встановлюється в межах 1/3 до 2/3 в межах одного кредиту ЄКТС, решта обсягу призначена для самостійної роботи здобувачів.

Проєкт ОНП оприлюднюється на сайті ДУ «ІХБГ НАН України» не пізніше ніж за місяць до її затвердження.

3.1.4. Експертиза матеріалів ОНП (внутрішня і зовнішня із максимальним залученням стейкхолдерів) (III етап).

Пропозиції внутрішніх стейкхолдерів, представників органів аспірантського самоврядування опрацьовуються та вносяться до проєкту ОНП. Внутрішня експертиза проводиться директором та завідувачами відділів. Результат подається у вигляді висновку.

Пропозиції зовнішніх стейкхолдерів подаються у вигляді рецензій та вносяться до проєкту ОНП.

Отримані зауваження, пропозиції, побажання обговорюються проєктною групою. Проєктна група здійснює перевірку збалансованості ОНП: чи кредити присвоєно раціонально, чи здобувачі вищої освіти ступеня доктора філософії здатні завершити окремі дисципліни та всю ОНП; повноту документального забезпечення ОНП.

Рішення проєктної групи є підставою для передачі матеріалів, доповнених пропозиціями від будь-яких освітніх стейкхолдерів при громадському обговоренні, на затвердження вченою радою ДУ «ІХБГ НАН України».

3.1.5. Погодження та затвердження ОНП вченою радою установи (IV етап).

Всі нові ОНП мають єдиний порядок затвердження, що включає їх послідовний розгляд:

- проєктною групою;
- громадське обговорення;
- вченою радою.

Погодження та схвалення ОНП відбувається на засіданні вченої ради, введення в дію – наказом директора ДУ «ІХБГ НАН України».

3.2. Порядок відкриття та закриття ОНП

3.2.1. Відкриття ОНП

Рішення про відкриття ОНП приймає вчена рада ДУ «ІХБГ НАН України». Набір вступників на ОНП здійснює приймальна комісія відповідно до Правил прийому. Вступ відбувається при наявності і в межах ліцензії на здійснення освітньої діяльності.

3.2.2. Закриття ОНП

Рішення про закриття освітньо-наукової програми приймає вчена рада ДУ «ІХБГ НАН України» з урахуванням Стратегії розвитку ДУ «ІХБГ НАН України», кон'юктури ринку освітніх послуг, за результатами зовнішнього або внутрішнього оцінювання якості ОНП та освітньої діяльності щодо її реалізації.

4. ПОРЯДОК РЕАЛІЗАЦІЇ, УПРАВЛІННЯ, МОНІТОРИНГУ ТА ПЕРІОДИЧНОГО ПЕРЕГЛЯДУ (УДОСКОНАЛЕННЯ) ОСВІТНЬО-НАУКОВОЇ ПРОГРАМИ

4.1. Порядок реалізації ОНП

Порядок реалізації ОНП визначається «Положенням про організацію освітнього процесу для здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії в ДУ «ІХБГ НАН України»». Для конкретизації планування навчального процесу на кожний навчальний рік складається розклад за ОНП. У розкладі обумовлюються щорічні особливості організації освітнього процесу для ОНП та зміст варіативної частини на кожен семестр.

У процесі реалізації ОНП структурні підрозділи дотримуються наступних постулатів:

- розвиток є безперервним процесом;
- до розвитку ОНП залучають здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти, роботодавців та інші зацікавлені сторони;
- наукові, науково-педагогічні працівники ознайомлені з цілями ОНП та їхньою роллю в досягненні цих цілей;
- для усунення недоліків ОНП проводиться моніторинг;
- система зворотного зв'язку (за участю здобувачів вищої освіти, випускників, роботодавців, викладачів) має бути ефективною, а її результати прикладними;
- кваліфікація викладачів ОНП відповідає вимогам, встановленим законодавством;
- викладачі ОНП мають відповідний рівень викладацької компетентності;
- викладачі ОНП беруть участь у дослідженнях і розробках;
- викладачі ОНП співпрацюють із зацікавленими особами поза межами ДУ «ІХБГ НАН України»;

- система розвитку персоналу є ефективною: викладачі ОНП мають можливості для самовдосконалення та саморозвитку, застосовуються інші методи розвитку персоналу;
- викладачі програм регулярно використовують у подальшому свої знання та навички поза ДУ «ІХБГ НАН України» і беруть участь у науково-практичних заходах;
- вимоги для вступу базуються на якостях, необхідних для досягнення результатів навчання даної ОНП;
- система консультування здобувачів вищої освіти (щодо навчання, кар'єри тощо) є ефективною;
- оцінювання результатів навчання включає в себе зворотний зв'язок здобувачів вищої освіти, який підтримує їх розвиток;
- здобувачі вищої освіти беруть участь у програмах мобільності;
- здобувачів вищої освіти залучено до процесу прийняття рішень на різних інституційних рівнях.

Фінансові ресурси ДУ «ІХБГ НАН України» щодо реалізації ОНП повинні відповідати наступним критеріям:

- бути достатніми для забезпечення ОНП;
- бути достатніми для діяльності з розвитку ОНП;
- бути достатніми для підтримання розвитку науково-педагогічних та наукових працівників програми;
- бути достатніми для підтримки досягнення здобувачами відповідних програмних результатів навчання (публікація статей, монографій, наукових тез тощо);
- фінансові дані, що характеризують економічну сталість і є доступними для громадськості.

Навчальне середовище:

- включає навчальні приміщення та наукові лабораторії, що необхідні для проведення навчання, досліджень;
- має достатній потенціал, враховуючи кількісний склад здобувачів вищої освіти;
- обладнане відповідно до сучасних вимог.

4.2. Управління ОНП

Управління ОНП здійснюється на академічному та адміністративному рівнях.

4.2.1. Адміністративне управління:

Адміністративне управління ОНП здійснює випусковий відділ ДУ «ІХБГ НАН України». До функцій адміністративного управління ОНП належать:

- організація та управління матеріально-технічним та інфраструктурним забезпеченням ОНП;

- інформаційне та навчально-методичне забезпечення ОНП в частині надання доступу до інформаційних, бібліотечних та інших загальних ресурсів ДУ «ІХБГ НАН України»;
- профорієнтаційна діяльність з потенційними вступниками ОНП;
- взаємодія з випускниками, роботодавцями, професіоналами тощо;
- координація забезпечення якості ОНП;
- організація проведення самоаналізу ОНП.

4.2.2. Академічне управління:

На рівні ОНП академічне управління здійснює гарант освітньої програми. Завданнями академічного управління є:

- організація колегіального розроблення ОНП;
- контроль якості роботи викладачів ОНП;
- аналіз і впровадження кращого досвіду світової та вітчизняної вищої освіти в зміст і технологію реалізації ОНП;
- взаємодія з відділами ДУ «ІХБГ НАН України» з питань підготовки здобувачів вищої освіти третього освітньо-наукового рівня;
- виявлення здобувачів вищої освіти третього освітньо-наукового рівня, схильних до академічної кар'єри, і організація роботи з ними;
- взаємодія з роботодавцями та випускниками ОНП для уточнення вимог до компетентностей випускника, оцінювання обраних технологій реалізації ОНП і якості підготовки випускників;
- підготовка ОНП до процедур оцінювання якості (включаючи акредитацію).

4.3. Моніторинг ОНП

Моніторинг ОНП здійснюють для встановлення рівня досяжності визначених результатів навчання та розрахованого навчального навантаження.

Основні критерії забезпечення якості ОНП:

- виконується відповідно до Статуту ДУ «ІХБГ НАН України»;
- сприяє виконанню місії та досягнення її цілей ДУ «ІХБГ НАН України»;
- враховує потреби ринку праці та цільової групи;
- пов'язана з професією науковця;
- використовувані методи і форма навчання, зокрема обсяг самостійної роботи та практики, сприяють досягненню цілей ОНП;
- цілі і результати навчання сформульовано у такий спосіб, щоб слугувати основою для оцінювання знань і навичок випускників цієї ОНП;
- цілі і результати навчання є адекватними і порівнюваними з результатами навчання третього рівня вищої освіти;
- цілі і результати відповідають вимогам і тенденціям законодавства, що регулює відповідну професійну сферу та рівень освіти;

- практична робота, що необхідна для досягнення результатів навчання, забезпечує набуття і застосування здобувачами вищої освіти ефективних методів роботи.

Суттєвим елементом моніторингу ОНП є зворотний зв'язок від зацікавлених сторін. Моніторинг зазвичай здійснює проектна група. До нього можуть долучати експертів: наукових та науково-педагогічних працівників професіоналів-практиків, здобувачів вищої освіти, роботодавців та інших зовнішніх експертів (за попередньою згодою).

Моніторинг задоволеності здобувачів вищої освіти третього освітньо-наукового рівня вищої освіти ОНП здійснюється шляхом проведення анкетування, бліц-опитувань тощо за ініціативи гаранта ОНП, членів проектної групи ОНП. Результати моніторингу не менше як один раз на рік обговорюються на засіданнях відділів/вченої ради.

Основними процедурами внутрішнього оцінювання якості ОНП є:

- Внутрішній аудит ОНП – процедури перевірки якості різних елементів документального забезпечення ОНП. Предметами внутрішнього аудиту можуть бути готовність ОНП до процедур зовнішнього оцінювання; якість різних документів у рамках ОНП (наприклад, робочих програм навчальних дисциплін (силабусів), робочих навчальних планів та індивідуальних планів роботи здобувачів); наявність і повнота необхідної документації в рамках ОНП та ін.

- Адміністративні перевірки – процедури перевірки якості здійснення основних робочих процесів у рамках реалізації ОНП з метою встановлення їх відповідності існуючим вимогам і нормам. Перевірки можуть проводитися в межах компетенції випусковим відділом, відділом аспірантури, гарантом ОНП. Непрямими формами оцінювання та визнання якості ОНП є різні процедури і форми оцінювання якості підготовки випускників і здобувачів вищої освіти за ОНП. До них належать – незалежні випробування/складання зовнішніх іспитів за різними елементами ОНП здобувачами вищої освіти і/або випускниками, участь у професійних і наукових конкурсах, конференціях, отримання наукових і професійних премій здобувачами вищої освіти та випускниками ОНП, дослідження кар'єрних траєкторій і працевлаштування випускників та ін.

- Самооцінювання ОНП, яке може проводитися як в рамках процедур зовнішнього оцінювання якості (акредитації будь-якого виду, міжнародної експертизи), так і з ініціативи гаранта ОНП з метою планових процедур контролю якості:

- залежно від цілей проведення самооцінювання визначають процедури і терміни його проведення;

- до проведення самооцінювання за ініціативи директора, гаранта ОНП можуть залучатися члени проектної групи, представники роботодавців, здобувачі вищої освіти, випускники, інші зовнішні стейкхолдери.

Основними процедурами зовнішнього оцінювання та визнання якості ОНП є:

- акредитація ОНП; за акредитованою освітньою програмою ДУ «ІХБГ НАН України» має право на виготовлення і видачу власних документів про вищу освіту у порядку та за зразком, що визначені Вченою радою ДУ «ІХБГ НАН України» (п.6 ст.7 ЗУ «Про вищу освіту») відповідно до Положення про «Порядок замовлення, видачі та обліку диплому доктора філософії та додатка до нього, академічних довідок у Державній установі «Інститут харчової біотехнології та геноміки Національної академії наук України»»;

- сертифікація ОНП – процедура встановлення відповідності якісних характеристик ОНП певним стандартам якості організації, що сертифікує ОНП;

- міжнародна експертиза ОНП – процедура оцінювання якості ОНП визнаними і авторитетними міжнародними експертами в тій науково-освітній галузі, в якій реалізується така ОНП.

Результатами моніторингу виносяться на обговорення вченої ради та є підставою для удосконалення ОНП ДУ «ІХБГ НАН України».

4.4. Перегляд ОНП

Перегляд ОНП з метою її удосконалення здійснюють у формі оновлення з внесенням змін та затвердження їх у новій редакції. ОНП оновлюють у частині всіх компонентів, крім мети (цілей) і програмних результатів навчання по мірі необхідності. Діючи, затверджену, ОНП переглядають щонайменше 1 раз у терміни її дії не пізніше ніж за 1 семестр до її завершення. Відповідно перегляд програм навчальних дисциплін відбувається щорічно.

Підставою для оновлення ОНП можуть виступати:

- зміни нормативно-правової бази, що регулюють питання змісту освіти, зокрема, прийняття відповідних Стандартів;
- результати оцінювання якості ОНП;
- ініціатива і пропозиції гаранта освітньої програми та / або проектної групи ОНП;
- об'єктивні зміни інфраструктурного, кадрового характеру і/або інших ресурсних умов реалізації ОНП;
- звернення здобувачів освіти з вмотивованою аргументацією змін;
- рекомендації потенційних роботодавців;
- рекомендації органів акредитації чи органів зовнішнього моніторингу якості ОНП.

Оновлення відображаються у відповідних структурних елементах ОНП (навчальному плані, матрицях, робочих програмах навчальних дисциплін, програмах практик та ін.).

Навчальні плани підлягають моніторингу та періодичному перегляду (не рідше одного разу на повний курс навчання за ОНП).

5. ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

5.1. Це Положення затверджується вченою радою Державної установи «Інститут харчової біотехнології та геноміки Національної академії наук України» та вводиться в дію наказом директора.

5.2. Усі зміни та доповнення або нова редакція Положення розглядаються та приймаються на засіданні вченої ради та затверджуються наказом директора ДУ «ІХБГ НАН України».

5.3. При затвердженні нової редакції Положення, попереднє втрачає чинність.

Керівник проектної групи,
гарант освітньо-наукової програми,
академік НАН України
доктор біологічних наук, професор

Ярослав БЛЮМ